

Життя Греко-Католицької Церкви

Запитник для священників,
що навчалися у підпіллі
(після 1945 року)

I. Особисті дані. Молодість. Становлення світогляду. Рукоположення

1. Подайте особисті дані: ім'я, прізвище, дату і місце народження.
2. Розкажіть про своїх батьків, родину, дитинство, навчання.
3. Чи належали Ви до релігійних, молодіжних або політичних організацій (напр. Апостольство молитви, церковне братство, Українська Молодь - Христові, Орли, Обнова, Пласт, ОУН, комсомол)?
4. Як розвивалося Ваше покликання? Коли і за яких обставин Ви вирішили підготуватися до священства? Хто мав на Вас найбільший вплив; хто був для Вас зразком з-поміж знайомих, родичів, викладачів, духовних осіб? Які події в житті УГКЦ були для Вас значними?
5. *(відповідно до віку)* Розкажіть про своє життя і діяльність в часі 1944 - III.1945, IV.1945 - 46 рр. Розкажіть про церковне життя цього періоду, про працю Ініціативної групи (Костельника, Мельника, Пельвецького), про Собор 1946-го року, як він підготовлявся? Хто із знайомих Вам священників був на цьому Соборі, що знаєте про їх долю?
6. Що обумовило Ваше рішення прийняти celibat / коли і за яких обставин Ви одружились (з ким; як Ваша дружина ставилась до Вашого покликання; скільки у Вас дітей, онуків; де вони живуть, яку освіту отримали, ким працюють)?
7. Яку Ви проходили підготовку до священства? Розкажіть докладно про викладачів, спосіб і предмети навчання, літературу, якою Ви користувалися.
8. Які були труднощі і перепони в навчанні? Наскільки органи влади (комсомол, КГБ) були поінформовані про Ваше духовне життя і яке було їх відношення до Вас, чи намагались вони перешкодити у підготовці до священства? Чи зазнали Ви (Ваші викладачі) допитів, обшуків, викликів до уповноваженого у справах релігії, адміністративних покарань, переслідувань, насильства, викликів, арештів? Чи збереглися у Вас протоколи обшуків? В який спосіб органи КДБ провадили нагляд над Вами? (Назвіть прізвища, обставини і конкретні дати). Чи спонукали Вас до співпраці, примушували переходити на православ'я?
9. Хто Вас рукоположив, коли і де? Опишіть у подробицях.

10. Чи Ваші родичі, друзі, знайомі здогадувалися, знали про Ваші духовні наміри, яке було їх ставлення? Коли вони довідалися про Ваше рукоположення, якою була їхня реакція?
11. Яку світську роботу Ви виконували під час підготовки до священства і після рукоположення? Чи Ваші співпрацівники знали про Ваш духовний стан?

II. Репресії (ув'язнення) *(Для колишніх в'язнів)*

1. Яких Ви зазнали переслідувань? Чи зазнали Ви допитів, обшуків, викликів до уповноваженого у справах релігії, адміністративних покарань, переслідувань, насильства, викликів? Чи збереглися у Вас протоколи обшуків? В який спосіб органи КДБ провадили нагляд над Вами? (Назвіть прізвища, обставини і конкретні дати). Чи спонукали Вас до співпраці, примушували переходити на православ'я, припинити чи обмежити священничу діяльність?
2. Де і коли Вас арештували (коли і звідки Вас вивозили)? Чи пам'ятаєте хто Вас арештував та хто спричинився до арешту? Яка була офіційна причина Вашого арешту? Розкажіть про слідство над Вами, де і хто Вас допитував, судив, і в якій тюрмі Ви перебували. За якою статтею Вас судили і який був вирок? Чи залишилися документи, фото? Чи вимагали переходу на православ'я? Хто із священників був з Вами?
3. Розкажіть про етапи. В яких тюрмах (таборах) Ви перебували? Який був Ваш лагерний номер? Яке було Ваше перше враження після прибуття до тюрми (табору, місця заслання)?
4. Хто був з Вами в ув'язненні (засланні)? Скільки там було галичан греко-католицького віросповідання? Розкажіть про спів'язнів (спецпоселенців), їх національність та духовне життя. Які були міжконфесійні відносини? Чи були прояви солідарності між в'язнями (спецпоселенцями)?
5. Розкажіть про умови праці і режим у місцях покарання. Опишіть табірний день. (Які були умови життя, харчі, одяг? Яку працю Ви виконували?)
6. Розкажіть про тюремну (табірну) адміністрацію; хто були вартові, конвоїри? Як вони відносились до Вас (як до віруючого чи священника)?
7. Як ставилися спів'язні (спецпоселенці) до Вас, як до священника?
8. Чи була можливість зберігати свої переконання, свободу духа, молитися в умовах ув'язнення (заслання)? Як Вам це вдавалось?
9. Чи була можливість священникам виконувати душпастирські обов'язки? Розкажіть про спільну молитву, Літургії, свята, сповіді, похорони в ув'язненні. Скільки вірних Ви (священники) у такий спосіб обслуговували?
10. Чи були випадки навернення (скільки, як часто)? Подайте цікаві приклади.
11. Чи був зв'язок з іншими священниками, єпископами? Чи знали Ви про пастирські послання Митрополита Сліпого?

12. Чи отримували Ви кореспонденцію, посилки; чи мали побачення і як це відбувалося? Як в'язні спілкувалися із зовнішнім світом? Чи доходила до Вас інформація ззовні і якими шляхами? Чи писали Ви скарги, листи про реабілітацію, помилування?
13. Як Ваше ув'язнення (заслання) відбилося на Вашій родині?
14. Опишіть найдраматичніші і, якщо були, відрадні моменти свого життя в ув'язненні (засланні).
15. Серед важких умов ув'язнення (заслання) на що покладали найбільшу надію? Яку Ви бачили перспективу для себе і для УГКЦ?
16. Розкажіть про умови свого звільнення, скільки років Ви відбули в ув'язненні (засланні) (подайте дату звільнення). Чи зберігся документ про Ваше звільнення?
17. У зв'язку з чим закінчилось Ваше ув'язнення (заслання): закінченням "сроку", амністією, іншими причинами?
18. Куди і яким чином Ви повернулися після ув'язнення (заслання), яке було до Вас ставлення на волі? Чи було обмеження прописки, подорожування, влаштування на працю?
19. Чи були з боку влади вимоги припинити священичу діяльність або перейти на православ'я? Чи пропонували Вам парафію в структурі РПЦ?
20. Де і ким Вам доводилось працювати після повернення? Чи Ваші співпрацівники знали про Ваш духовний стан?

III. Підпільне душпастирювання

1. Якому єпископу Ви підлягали, чи міняли Ви єпископську юрисдикцію і чому? Який Ви мали зв'язок з єпископами і священиками (з якими, як часто, за яких обставин)? Розкажіть про стосунки між поодинокими єпископами, монашими згромадженнями та священиками.
2. Яку Ви провадили священичу діяльність? Чи Ваше священиче душпастирювання було явним, чи підпільним? Чи узгоджувалося воно з єпископом і чи координувалося з іншими священиками, представниками монаших згромаджень? З ким Ви радились у випадку виникнення священичих проблем, канонічних (подружніх) питань?
3. Хто допомагав Вам у душпастирюванні, в небезпечних обставинах та в побуті (родичі, вірні, представники монаших згромаджень, родичі чи знайомі з діаспори)? Чи отримували Ви інтенції з-за кордону?
4. Розкажіть про своє духовне життя. Чи могли Ви відмовляти часослов? Як часто можна було сповідатися?
5. Розкажіть про спільноту(-ти), яку Ви обслуговували (кількість вірних, їх вік, місце проживання, суспільний стан).

6. Розкажіть як проходили спільні молитви, Служби Божі, обряди хрещення, вінчання, похорону; чи були співані, за чією участю, кількість осіб, як часто, (скільки осіб Ви хрестили, вінчали, хоронили на місяць/рік?). Де Ви відправляли Богослужіння (в себе на помешканні, в хаті іншого священика, у монахинь, вірних, у капличках, церквах...)? Чи виголошували Ви проповіді під час Літургії? Які Ви мали літургичні книги, ризи, богослужбні сосуди? Яке Ви вживали літургичне вино, хто пік просфори?
7. Чи була нагода провадити катехизацію, підготовку до першої Сповіді і Святого Причастя, Тайни Подружжя? Чи була нагода надавати духовний провід поодиноким вірним? Як Ви проводили релігійне виховання дітей та дорослих, всупереч офіційній атеїстичній ідеології та пропаганді? Скільки вірних Ви у такий спосіб обслуговували?
8. Чи були випадки навернень і хрещення дорослих?
9. Яка зберігалася у Вас духовна література? Чи виготовлялась якась підпільна духовна література, у скількох примірниках, як вона поширювалася? Чи мали Ви календарі, образки, звідки?
10. Чи мали Ви можливість і чи слідували за тим, як проходив Другий Ватиканський Собор, як розвивалося життя УГКЦ в діаспорі? Як Ви ставилися до обрядових (східних літургичних) реформ, встановлених Апостольським Престолом і впроваджуваних Блаженішим Кир Йосифом та Синодом єпископів у діаспорі та владиками Величковським і Стернюком в Україні?
11. Чи сприяли у Вашій священичій праці радіопередачі українською мовою з Ватикану? Чи вважалося, що вислухання Служби Божої по Радіо-Ватикан сповняло недільні (святочні) обов'язки віруючих греко-католиків?
12. В яких стосунках Ви перебували з римо-католицькими священиками? Чи поручали Ви вірним ходити до римо-католицьких церков?
13. Чи мали Ви стосунки з православними священиками (включно з тими, що перейшли на православ'я)? Чи поручали вірним ходити до діючих (православних) церков?
14. Опишіть ставлення до Вас (до Вашої сім'ї, родичів) з боку влади. Чи зазнали Ви допитів, обшуків, викликів до уповноваженого у справах релігії, адміністративних покарань, переслідувань, насильства, викликів, арештів? Чи збереглися у Вас протоколи обшуків? В який спосіб органи КДБ провадили нагляд над Вами? (Назвіть прізвища, обставини і конкретні дати). Чи спонукали Вас до співпраці, примушували переходити на православ'я, припинити чи обмежити священичу діяльність?
15. Як репресії над Вами відбилися на Вашій родині? Як Ваша дружина і діти сприймали родинну долю? Як Ваша дружина і діти відносилися до Вас як священика? Чи були суперечливі моменти (конфлікти на тлі Ваших обов'язків як батька родини і як священика-душпастиря)?

16. Як відбилося на Греко-Католицькій Церкві закриття православних церков в 1959-64 рр.? Чи відбувався перехід вірних із ліквідованих парафій РПЦ до підпільних парафій УГКЦ? Чи знаєте священників, які перейшовши на православ'я, пізніше повернулися до УГКЦ?
17. Яка була на Україні реакція на легалізацію Греко-Католицької Церкви в Чехословаччині в 1968 році?
18. Якщо можливо, опишіть найщасливіші та найдраматичніші моменти свого життя, свого священства, з чим вони пов'язані.
19. Чим, на Вашу думку, збагатилася УГКЦ через досвід підпілля? Які негативні наслідки підпільного періоду для УГКЦ?
20. Хто, на Вашу думку, визначався особливою святістю у підпіллі? Яка постать, на підставі Вашого досвіду, була найвизначнішою у підпіллі?
21. Що було найбільш визначним і характерним для підпілля УГКЦ? Спробуйте кількома реченнями висловити суть греко-католицького підпілля.

IV. Період виходу з підпілля

1. Чи надіялись Ви на остаточну легалізацію УГКЦ?
2. Коли Ви відчували, що легалізація УГКЦ неминуха?
3. В яких акціях Ви брали участь та свідками яких подій Ви були?
4. Які труднощі зазнали Ви особисто, Ваша паства, сім'я при виході Церкви з підпілля?

V. Світоглядні питання

1. Чому, на Вашу думку, Бог дозволив такий період переслідувань, репресій, гонінь?
2. Чому деякі Церкви зазнали майже загибелі? Чому вони остаточно вистояли?
3. Чому деякі християни трималися стійких позицій, а інші пішли на компроміс?
4. Як, на Вашу думку, християнин повинен обороняти людську гідність, людські, Богом дані, права?